

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6935/2543

นางสมศรี เสวตนันท์ผู้ร้อง นางนภาพรรณ เสวตนันท์ผู้คัดค้าน

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1452, ป.พ.พ. มาตรา 1495, ป.พ.พ. มาตรา 133

ย่อ / หลักกฎหมาย

ในขณะที่ผู้คัดค้านจดทะเบียนสมรสกับ จ. นั้น จ. ได้จดทะเบียนสมรสกับผู้ร้องอยู่ก่อนแล้ว และยังคงเป็นคู่สมรสกับผู้ร้องตลอดมา จนกระทั่ง จ. ถึงแก่ความตาย การสมรสระหว่างผู้คัดค้านกับ จ. จึงเป็นการฝ่าฝืน ป.พ.พ. มาตรา 1452 ตกเป็นโมฆะ ตามมาตรา 1496 (เดิม) ซึ่งใช้อยู่ในขณะนั้น แม้ จ. ได้ถึงแก่ความตายก่อนผู้ร้องนำคดีมาร้องขอให้ศาลพิพากษาว่าการสมรสเป็นโมฆะ อันเป็นเหตุให้การสมรสระหว่างผู้ร้องกับ จ. และระหว่างผู้คัดค้านกับ จ. สิ้นสุดลงตามมาตรา 1501 ก็ตาม ก็ไม่ตัดอำนาจผู้ร้องในอันที่จะร้องขอให้ศาลพิพากษาว่าการสมรสเป็นโมฆะได้ เพราะคำพิพากษาของศาลเท่านั้นที่จะแสดงว่าการสมรสที่ฝ่าฝืนมาตรา 1452 เป็นโมฆะ ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1495 (เดิม) ซึ่งใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น การตกเป็นโมฆะย่อมมีผลเท่ากับว่าผู้คัดค้านและ จ. ไม่ได้สมรสกัน ผู้ร้องจึงเป็นผู้มีส่วนได้เสียตาม ป.พ.พ. มาตรา 133 (เดิม) และมาตรา 1497 (เดิม) มีสิทธิร้องขอให้การสมรสระหว่างผู้คัดค้านกับ จ. เป็นโมฆะได้

คำพิพากษา

ผู้ร้องยื่นคำร้อง ขอให้มีคำสั่งว่าการสมรสระหว่างจำสืบเอกฉลองกับผู้คัดค้านเป็นโมฆะ ผู้คัดค้านยื่นคำคัดค้านว่า ผู้คัดค้านจดทะเบียนสมรสกับจำสืบเอกฉลองหรือนายฉลองโดยสุจริต ไม่ทราบว่จำสืบเอกฉลองมีคู่สมรสมาก่อนและอยู่กินฉันสามีภริยาโดยเปิดเผยนับแต่ปี 2530 ตลอดมาจนกระทั่งจำสืบเอกฉลองถึงแก่ความตาย ผู้คัดค้านมีบุตรซึ่งเกิดจากจำสืบเอกฉลอง 1 คน หากการสมรสระหว่างผู้คัดค้านกับจำสืบเอกฉลองเป็นโมฆะ ผู้คัดค้านขอเรียกค่าเลี้ยงชีพจากกองมรดกของจำสืบเอกฉลองเป็นเงิน 450,000 บาท ค่าทดแทนที่ผู้คัดค้านได้รับความเสียหายต่อร่างกาย ชื่อเสียง และค่าเสียหายอันเนื่องมาจากการที่ได้จัดการทรัพย์สินเกี่ยวกับอาชีพหรือทางทำมาหาได้จากการสมรสกับจำสืบเอกฉลองโดยสุจริต เป็นเงิน 150,000 บาท รวมเป็นเงิน 600,000 บาท ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วพิพากษาว่า การสมรสระหว่างนายฉลอง (ที่ถูกจำสืบเอกฉลองหรือนายฉลอง) ผู้ตายกับผู้คัดค้านเป็นโมฆะ และให้กองมรดกของนายฉลอง (ที่ถูกจำสืบเอกฉลองหรือนายฉลอง) ผู้ตายจ่ายค่าเลี้ยงชีพและค่าทดแทนแก่ผู้คัดค้านเป็นเงิน 300,000 บาท ผู้ร้องและผู้คัดค้านต่างอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 2 พิพากษากลับ ให้ยกคำร้องของผู้ร้องและฟ้องแย้งของผู้คัดค้าน ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสองศาลให้เป็นพับ ผู้คัดค้านฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีเยาวชนและครอบครัววินิจฉัยว่า เมื่อข้อเท็จจริงแห่งคดีปรากฏชัดเจนว่า ขณะที่ผู้คัดค้านจดทะเบียนสมรสกับจำสืบเอกฉลองนั้น จำสืบเอกฉลองได้จดทะเบียนสมรสกับผู้ร้องอยู่ก่อนแล้ว ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2510 และยังคงเป็นคู่สมรสกับผู้ร้องตลอดมา จนกระทั่งจำสืบเอกฉลองได้ถึงแก่ความตาย การสมรสระหว่างผู้คัดค้านกับจำสืบเอกฉลอง จึงเป็นการฝ่าฝืน ป.พ.พ. มาตรา 1452 ตกเป็นโมฆะตาม มาตรา 1496 (เดิม) ซึ่งใช้อยู่ในขณะนั้น แม้จำสืบเอกฉลองได้ถึงแก่ความตายแล้ว ก่อนผู้ร้องนำคดีมาร้องขอให้ศาลพิพากษาว่าการสมรสเป็นโมฆะ อันเป็นเหตุให้การสมรสระหว่างผู้ร้องกับจำสืบเอกฉลอง และระหว่างผู้คัดค้านกับจำสืบเอกฉลองต้องสิ้นสุดลงตามมาตรา 1501 ก็ตาม ก็ไม่ตัด

อำนาจของผู้ร้องในอันที่จะร้องขอให้ศาลพิพากษาว่าการสมรสเป็นโมฆะได้ เพราะคำพิพากษาของศาลเท่านั้นที่จะแสดงว่าการสมรสที่ฝ่าฝืน มาตรา 1452 เป็นโมฆะ ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1495 เดิม ซึ่งใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น การตกเป็นโมฆะดังกล่าวมีผลเท่ากับว่าผู้คัดค้านและจำสืบเอกฉลองไม่ได้สมรสกัน ผู้ร้องจึงเป็นผู้มีส่วนได้เสียตาม ป.พ.พ. มาตรา 133 เดิม และมาตรา 1497 (เดิม) มีสิทธิร้องขอให้การสมรสระหว่างผู้คัดค้านกับจำสืบเอกฉลองเป็นโมฆะได้ ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 2 พิจารณาให้ยกคำร้องขอของผู้ร้องนั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย พิจารณาแก้เป็นว่า ให้การสมรสระหว่างจำสืบเอกฉลองหรือนายฉลอง เสวตนันท์ กับผู้คัดค้านเป็นโมฆะ นอกจากที่แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ภาค 2 ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกาให้เป็นพับ.

องค์คณะ

วิชา มหาคุณ · สมพล สัตยาอธิธาน · สุเมธ ตังคจิวงกูร

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/6935/2543>